



MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DPS-V-0702-32-3990-JL/10

Warszawa, dnia 23 lipca 2010r.

J. Kwiecień
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpisano dn. 26.07.2010
nr 3737... podpis *[signature]*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Do szanownego Pana Marszałku,

Nawiązując do Pana pisma z dnia 8 lipca br. znak BPS/DSK-043-2828/10 w sprawie oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Macieja Klimę wspólnie z innymi Senatorami podczas 58 posiedzenia Senatu RP w dniu 2 lipca 2010 roku dotyczącego kosztów utrzymania i związanych z tym dotacji dla mieszkańców domów pomocy społecznej w województwie małopolskim, wyjaśniam co następuje:

Prowadzenie domów pomocy społecznej o zasięgu ponadlokalnym jest zadaniem własnym powiatu, dotowanym z budżetu państwa. Dotacja przekazywana jest na podstawie art. 87 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dla powiatów, które prowadzą lub zlecają prowadzenie domów pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy przyjęci przed dniem 1 stycznia 2004 r., a także ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem. Miesięczna kwota dotacji dla powiatu ustalana jest jako iloczyn liczby w/w mieszkańców domów w powiecie i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt mieszkańca w domu. Przy czym dotacja na 1 mieszkańca miesięcznie nie może być wyższa niż średnia miesięczna dotacja na 1 mieszkańca wyliczona dla województwa.

Pobyt mieszkańców skierowanych do domu pomocy społecznej po dniu 1 stycznia 2004 roku opłacany jest do wysokości średniego kosztu utrzymania. Średni koszt utrzymania ustalany jest corocznie przez organ prowadzący dom lub zlecający prowadzenie domu, w oparciu o koszty działalności domu. Opłatę ponosi mieszkaniec, rodzina i gmina.

Dotacje dla domów pomocy społecznej planowane są w budżetach wojewodów. Minister Finansów określa limit środków dla każdego województwa, zaś wojewoda w ramach posiadanego limitu planuje środki na poszczególne zadania, w tym na dotacje dla domów pomocy społecznej. Średnią miesięczną kwotę dotacji na 1 mieszkańca w województwie stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność domów podzielona przez liczbę mieszkańców w tych domach. W praktyce średnia miesięczna kwota dotacji na jednego mieszkańca może co miesiąc się zmieniać (wzrastać), ponieważ liczba dotowanych mieszkańców zmniejsza się.

Przyjmując nawet, że każde województwo zaplanowałoby dotacje w jednakowej wysokości, to i tak w ciągu roku, w związku z uwalnianymi dotacjami średnia dotacja ulegałaby zwiększeniu, z tym, że w jednych województwach wzrastałaby szybciej, a

w innych wolniej (w zależności od liczby dotowanych miejsc w województwie i liczby uwolnionych dotacji w ciągu roku).

Zróznicowanie wysokości dotacji na 1 mieszkańca występowało od początku przejęcia domów pomocy społecznej przez samorządy powiatowe i występuje nadal, chociaż dwa razy podejmowane były działania ze strony administracji rządowej w celu wyrównania tych różnic.

W roku 2009, wg danych zebranych w październiku, kwota dotacji na 1 mieszkańca w poszczególnych województwach wynosiła: dolnośląskie -1.591 zł, kujawsko-pomorskie -1.744 zł, lubelskie - 1.543 zł, lubuskie - 1.594 zł, łódzkie -1.379 zł, małopolskie - 1.541 zł, mazowieckie - 1.620 zł, opolskie - 1.506 zł, podkarpackie -1.795 zł, podlaskie - 1448,78 zł, pomorskie - 1565 zł, śląskie - 1486,10 zł, świętokrzyskie -1.573 zł, warmińsko-mazurskie - 1.664 zł, wielkopolskie - 1.772 zł, zachodniopomorskie -1565 zł.

W roku bieżącym, według informacji uzyskanych z wydziałów polityki społecznej pod koniec lutego, wysokość dotacji wstępnie określono na poziomie: dolnośląskie -1.672 zł, kujawsko-pomorskie -1.783 zł, lubelskie - 1.626 zł, lubuskie - 1.610 zł, łódzkie -1.418 zł, małopolskie - 1.484 zł, mazowieckie - 1.687 zł, opolskie - 1.546 zł, podkarpackie -1.761 zł, podlaskie -1.510 zł, pomorskie - 1.626 zł, śląskie - 1.550 zł, świętokrzyskie -1.738 zł, warmińsko-mazurskie - 1.738 zł, wielkopolskie - 1.829 zł, zachodniopomorskie -1.603 zł.

Z w/w danych wynika, że województwo małopolskie posiadało jedną z najniższych dotacji w kraju, ale jeszcze niższą posiadało województwo łódzkie.

Pragnę zaznaczyć, że w roku bieżącym budżet państwa, w części dotyczącej budżetów wojewodów zakłada zmniejszenie wydatków na domy pomocy społecznej o ponad 28 mln zł w stosunku do roku ubiegłego. Należy jednak pamiętać, że dotacja planowana dla domów pomocy społecznej co roku maleje, ponieważ stale zmniejsza się liczba mieszkańców domów pomocy społecznej skierowanych do tych jednostek przed dniem 1 stycznia 2004 roku.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ma świadomość trudnej sytuacji domów pomocy społecznej. Złożyło się na nią wiele przyczyn. W pierwszych latach po przekazaniu domów pomocy społecznej samorządom powiatowym, wiele starostw nie przekazywało środków z tytułu odpłatności mieszkańców na bieżące funkcjonowanie tych jednostek, a zdarzało się, że środki te angażowane były jako udział własny w realizacji programów naprawczych przy ubieganiu się o dotacje na ten cel. Zbliżający się, wcześniej obowiązujący, termin zakończenia realizacji programów naprawczych (koniec 2006 roku), wymusił zintensyfikowanie działań samorządów w celu pozyskania środków na ich dokończenie. Łatwiej pozyskiwane środki w ramach wydatków bieżących, zwiększały znacząco średni koszt utrzymania mieszkańca, co wpłynęło z kolei na ograniczenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej po dniu 1 stycznia 2004 roku, w związku z wejściem nowych przepisów w zakresie sposobu finansowania domów pomocy społecznej.

Trudną sytuację finansową tych jednostek pogłębia wzrost inflacji, którego nie można przewidzieć na etapie planowania budżetu. Rosnące koszty utrzymania domów pomocy społecznej powodują, że dotacja wojewódzka nie zabezpiecza pełnych kosztów utrzymania osób skierowanych do domów pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. Nie wszystkie województwa zwiększają średnią dotację w ciągu roku z uwalnianych dotacji, uznając, że większe potrzeby dotyczą realizacji programów naprawczych, a nie bieżącej działalności domów pomocy społecznej. Taka sytuacja przyczynia się do pogłębiającego się deficytu budżetowego w tych jednostkach oraz spadku jakości usług.

Problemem bardzo ściśle powiązaniem ze sposobem finansowania domów pomocy społecznej, jest problem finansowania usług zdrowotnych dla mieszkańców domów. Domy pomocy społecznej, które nie mają obowiązku świadczenia usług zdrowotnych a jedynie umożliwiać mieszkańcom korzystanie z tych usług, w praktyce muszą je świadczyć z uwagi

na konieczność zapewnienia opieki i pielęgnacji mieszkańcom przez 24 godziny na dobę. Działania podjęte przez resort pracy w roku 2007 i 2008 zaczęły skutkować kontraktami zawieranymi przez pielęgniarki wcześniej zatrudnione w domach pomocy społecznej z Narodowym Funduszem Zdrowia na usługi opieki długoterminowej dla mieszkańców wymagających całodobowej opieki. W roku ubiegłym Narodowy Fundusz Zdrowia wstrzymał podpisywanie nowych kontraktów z uwagi na ograniczone środki finansowe. Wydawać by się mogło, że nowe ustalenia w tej sprawie zaowocują nowymi kontraktami w roku bieżącym. Jednak z danych zebranych na początku kwietnia br. przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej wynika, że na 26.946 mieszkańców domów pomocy społecznej kwalifikujących się do opieki długoterminowej finansowanej ze środków NFZ, opieką taką objętych jest tylko około 30% tej grupy mieszkańców. Dodatkowo, tylko 39.939 osób, co stanowi 52% ogólnej liczby mieszkańców domów pomocy społecznej, złożyło deklarację wyboru do pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, z czego faktyczną opieką pielęgniarską objętych jest około 29 tys. osób.

W roku 2008 w celu poprawy sytuacji domów pomocy społecznej, na wniosek Ministra Pracy i Polityki Społecznej, za zgodą Komisji Finansów Publicznych zmieniono przeznaczenie części środków w wysokości 150 mln złotych z rezerwy celowej budżetu państwa na 2008 rok, część 83, poz. 48 „ Środki na zwiększenie dotacji celowych na realizację świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz środki na wdrożenie centralnego rejestru dłużników alimentacyjnych” na podwyższenie dotacji dla powiatów na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej. Dodatkowo na ten cel przeznaczono środki w wysokości ponad 24 mln zł ze środków zaplanowanych w ustawie budżetowej w rezerwach celowych budżetu państwa, na zadania pomocy społecznej (część 83, poz. 33) pozostającej w gestii ministra ds. zabezpieczenia społecznego. Środki te przeznaczone były na zwiększenie dotacji powiatom do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domach pomocy społecznej w oparciu o art. 87 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz dodatkowo na podwyższenie dotacji, nie więcej jednak niż o 20% (art. 155 ust 2 ustawy o pomocy społecznej) lub w oparciu o art. 115 w przypadku domów, które miały bardzo niski koszt utrzymania i już wcześniej otrzymały dotację do pełnego kosztu utrzymania oraz skorzystały z 20% zwiększenia przyznanej dotacji. Przyznane środki służyły przede wszystkim zabezpieczeniu wszystkich niezbędnych wydatków w 2008 roku związanych z utrzymaniem standardu usług świadczonych w tych jednostkach, w tym także zrekompensowaniu niskich wynagrodzeń pracownikom tych jednostek. Województwo małopolskie odmówiło wówczas przyjęcia ponad 11 mln zł, uznając, że wojewoda posiada środki na ten cel w swoim budżecie.

W roku 2008 Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przygotowało także projekt ustawy zmieniającej ustawę o pomocy społecznej oraz inne ustawy, w tym ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w części dotyczącej art. 87. Zaproponowane zmiany pozwoliłyby na podwyższenie dotacji dla domów pomocy społecznej do pełnej wysokości kosztu utrzymania. Niestety z uwagi na skutki finansowe tej zmiany Ministerstwo Finansów nie wyraziło zgody na takie działanie.

Informuję jednocześnie, że w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej rozpoczęto prace nad założeniami do nowej ustawy o pomocy społecznej, w których rozważany jest m.in. nowy sposób finansowania domów pomocy społecznej, z pewną gwarancją ze strony budżetu państwa dla osób o najniższych dochodach.

Obecnie nie ma możliwości wprowadzenia zmian, które w sposób natychmiastowy doprowadziłyby do rozwiązania problemów finansowych domów pomocy społecznej. Oszczędności wprowadzone w tegorocznym budżecie państwa także ograniczają możliwość dodatkowego wsparcia domów pomocy społecznej.

Zapewniam jednak Pana Marszałka, a także Panów Senatorów, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokłada i będzie dokładać dalszych starań w celu rozwiązania problemów dotyczących funkcjonowania i finansowania domów pomocy społecznej.

Jednocześnie poniżej przedstawiam wyjaśnienia Pana Wojewody Stanisława Kracika dotyczące sytuacji w województwie małopolskim w zakresie finansowania domów pomocy społecznej.

„Podobnie jak w roku 2009 w województwie małopolskim obowiązywały do czerwca 2010 roku nie zmniejszone 3 średnie miesięczne kwoty dotacji, w zależności od profilu domu pomocy społecznej, które wynosiły:

1. 1484,00 zł - w dps dla osób w podeszłym wieku,
2. 1540,00 zł - w dps dla osób przewlekle psychicznie chorych i w dps dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
3. 1600,00 zł - w dps dla osób przewlekle somatycznie chorych i w dps dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Średnia wojewódzka (bez względu na profil domu) wysokość dotacji przekazywana samorządom wynosiła, zarówno w 2009 roku, jak i w okresie styczeń – czerwiec 2010 roku **1541,00 zł i w 2010 r. nie uległa obniżeniu, lecz zwiększeniu.**

Od lipca bieżącego roku, biorąc pod uwagę, między innymi, wzrastające corocznie koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, jak i możliwości finansowe budżetu, podjąłem decyzję o zwiększeniu wysokości średniej miesięcznej kwoty dotacji na jednego mieszkańca skierowanego do domu pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 roku i aktualnie wynosi ona **1645,00 zł**. Wysokość przekazywanej dotacji nadal jest zróżnicowana i w zależności od profilu domu pomocy społecznej obecnie wynosi:

1. 1563,00 zł - w dps dla osób w podeszłym wieku,
2. 1643,00 zł - w dps dla osób przewlekle psychicznie chorych i w dps dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
3. 1728,00 zł - w dps dla osób przewlekle somatycznie chorych i w dps dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Informując o rzeczywistej wysokości dotacji przekazywanej na mieszkańców domów pomocy społecznej w Małopolsce, mam nadzieję, że przyczyni się ona do wyeliminowania rozpowszechniania nieprawdziwych opinii w tym zakresie.”

Z szacunkiem

MINISTER
wz.
Marosław Duda
SEKRETARZ STANU